

TAŞERON İŞÇİNİN İLK İKİ (2) GÜN KESİLEN RAPOR PARASI, İDARELERCE HAKEDİŞLERDEN KESİLMEYEREK ÖDENEBİLİR Mİ?

Rıza KARAMAN
Kamu İhale Mevzuatı Uzmanı

1. GİRİŞ

İstirahat raporu alan işçilerin, SGK tarafından karşılanmayan ilk iki (2) günlük ücretlerinin, işverenler tarafından ödenmesi zorunlu olmamakla birlikte özel sektör işyerlerinde bu ücretler genellikle işverenler tarafından işçilere ödenmektedir.

İş hayatında bu tip ödemelere atıfta bulunulduğundan (yardım maksatlı) ödeme de denilmektedir.

Personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı ihalelerinde bazı İdarelerin bu ücretleri hakedişlerden kestiği bazılarının ise kesmediği görülmektedir.

Gerçekten de hizmet alımı ihalesi kapsamında çalışan taşeron işçilerin istirahat raporu almaları durumunda, SGK tarafından karşılanmayan ilk iki (2) günlük ücretlerinin İdarelerce hakedişten kesinti yapılmayarak, işçilere ödenmesi mümkün müdür?

Makalemizde bu konuyu inceliyoruz.

2. İLK İKİ (2) GÜNÜN RAPOR PARASI İŞÇİYE NEDEN ÖDENMİYOR?

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun “Geçici İş Göremezlik Ödeneği” başlıklı 18’nci maddesinde

*“b) (Değişik: 17/4/2008-5754/11 md.) 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi ile 5 inci madde kapsamındaki sigortalılardan hastalık sigortasına tabi olanların hastalık sebebiyle iş göremezliğe uğraması halinde, iş göremezliğin başladığı tarihten önceki bir yıl içinde en az doksan gün kısa vadeli sigorta primi bildirilmiş olması şartıyla **geçici iş göremezliğin üçüncü gününden başlamak üzere her gün için,***

(...)

geçici iş göremezlik ödeneği verilir” denmektedir.

Buna göre örneğin 5 günlük sağlık raporu alan bir işçiye SGK tarafından sadece 3 gün için geçici iş göremezlik ödeneği (rapor parası) ödenmektedir. İşçinin raporlu olduğu gün sayısı 1 gün veya 2 gün ise bu durumda işçi hiçbir ödeme alamamaktadır.

İstirahat raporlarında hal böyle iken iş kazası ve meslek hastalığı ile analık hali (doğum raporu) durumunda işçiye her gün için geçici iş göremezlik ödeneği ödenmektedir.

3. İLK İKİ (2) GÜNÜN PARASINI İŞVEREN ÖDEMELİ ZORUNDA MI?

Bu konuda 4857 sayılı İş Kanunu ve ilgili mevzuatta kesin bir hüküm bulunmamaktadır. İşçinin SGK'dan ücretini alamadığı ilk 2 günün rapor parasını ödeyip ödememek, işverenin takdirinde olan bir konudur.

Yukarıda da belirtildiği gibi İşveren bu ödemeyi kendi isteğiyle atıfet kabilinden (yardım maksatlı) yapabilir.

Ancak bu hususla ilgili olarak işveren ile işçi arasında yapılmış iş sözleşmesinde veya işyerinde uygulanmakta olan toplu iş sözleşmesinde ayrıca bir düzenleme yapılmışsa, kural olarak işverenin bu iki günlük ücreti işçiye ödemesi gerekir.

Nitekim son dönemde kamu kurumlarınca 4735 sayılı Kanununun 8'nci maddesine istinaden uygulanmaya başlanan Toplu İş Sözleşmesi uygulamalarında, Yüksek Hakem Kurulu tarafından bağitlanan toplu iş sözleşmelerinin ilgili maddelerinde, SGK tarafından işçiye ödenmeyen ve eksik ödenen rapor ücretlerinin, işçilere ödenmesi yönünde sabit düzenlemeler yapıldığını görmekteyiz.

4. İDARE, İŞÇİLERE İLK İKİ (2) GÜNÜN RAPOR PARASINI HAKEDİŞTEN KESİNTİ YAPMAYARAK ÖDEYEBİLİR Mİ?

Tip ihale dokümanları, Kamu İhale Genel Tebliğ ve Hizmet İşleri Genel Şartnamesini incelediğimizde;

İdari Şartnamenin 25'nci maddesinde çalışılacak gün ve çalıştırılacak personel sayısı ile bu personelin asgari ücretin % fazlası şeklinde belirtilen ücretlerine ilişkin düzenlemeler yapılmaktadır. Böylece Yüklenici tarafından her gün işyerinde çalıştırılacak işçi sayısı ilgili maddede belirlenmektedir.

Söz konusu işçilerin tam olarak çalıştırılması durumunda ise birim fiyat teklif cetvelinde teklif edilen bedel üzerinden Yükleniciye ödeme yapılmaktadır.

Personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımlarının "Teklif Birim Fiyat" türünde sözleşme olması nedeniyle Tip Sözleşme Madde 6.1'de "*Yapılan işlerin bedellerinin ödenmesinde, birim fiyat teklif cetvelinde Yüklenicinin teklif ettiği ve sözleşme bedelinin tespitinde kullanılan birim fiyatlar ile varsa, sonradan Genel Şartnamenin 37 nci maddesine göre tespit edilen yeni birim fiyatlar esas alınır*" denilmekte ve işin sözleşme ve eklerine uygun olarak, belirtilen sayıda işçi ile tam olarak gerçekleştirilmesi halinde, Yükleniciye teklif ettiği bedel üzerinden ödeme yapılacağı anlaşılmaktadır.

Yüklenicinin ilgili ayda (hakediş döneminde) günlük olarak kaç işçi çalıştırdığı hususu, işyerinde tutulan puantaj kayıtları üzerinden tespit edilmektedir. Hizmet İşleri Genel Şartnamesinin 34'ncü maddesinde,

"Sözleşme konusu iş, belli bir hizmetin dönemler halinde (günlük, haftalık, vs) ifa edilmesi suretiyle yapılan sürekli nitelikte bir iş ise, yukarıda sözü edilen kayıtlar bu dönemler itibariyle tutulur ve kayıtlara itiraz da kayıtların tutulduğu sırada yapılır. Bu kayıtlarda işin sözleşme ve eklerine uygun olarak yapılmadığı, işlerdeki hata, kusur ve eksiklikler, kaç kişinin çalıştığı ve hangi makine ve ekipmanın kullanıldığı ve kontrol teşkilatı tarafından

gerek görülen diğer hususlar belirtilir. Bu kayıt ve itirazlar hem hakediş ödemelerinde, hem de sözleşmenin sona erdiği tarihte kabul komisyonu tarafından gerçekleştirilecek kabul işlemlerinde esas alınır” şeklinde ifade edilerek, hakedişe esas ödemelerde ve muayene kabul işlemlerinin yapılmasında ilgili puantaj kayıtlarının esas alınacağından bahsedilmiştir.

Bu durumda İdarelerce yapılacak hakediş ödemelerinde, sözleşme konusu hizmetin belirtilen sayıda işçi ile sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirilip getirilmediği ilgili puantaj kayıtlarından kontrol edildikten sonra, Yüklenicinin eksik işçi çalıştırması söz konusu ise ilgili hakediş ödemesinden kesinti yapılması gerekmektedir.

Bununla birlikte 4857 sayılı İş Kanunu’nda düzenlenen ve Yüklenici tarafından işçilere verilmesi yasal olarak zorunlu olan ücretli izinler (yıllık izin, babalık izni, ölüm izni, evlenme izni) söz konusu izinlerin belgelendirilmesi ve işçi bordrolarında gösterilmesi kaydıyla hakediş ödemelerinden kesinti yapılmaması ve Yükleniciden izin kullanan işçilerin yerine başka işçileri getirmesi talep edilmemelidir.

Kamu İhale Genel Tebliğ 78.25 maddesinde;

“İhale dokümanında günlük olarak belli sayıda personelin idarenin iş yerinde bulunması gerektiğine ilişkin düzenleme yapılan ihalelerde, 4857 sayılı Kanunun 55 inci maddesi uyarınca izne hak kazanan işçilerin izin hakları idarenin belirleyeceği takvim çerçevesinde kullanılacak ve izin kullanan işçiler fiilen çalışan işçi sayısına dahil kabul edileceğinden, izin kullanan işçilerin yerine başka işçilerin getirilerek sayının tamamlanması talep edilmeyecektir. İdarelerin, ihale konusu işte çalıştırılması istenen personel sayısını bu hususu dikkate alarak belirlemeleri gerekmektedir. Ayrıca idareler ve yükleniciler, işçilerin yıllık ücretli izin haklarını kullanmasına ilişkin olarak 4857 sayılı Kanunun ilgili hükümlerinde öngörülen yükümlülükleri uymak zorundadır” denilmektedir.

Özetle; Tip ihale dokümanları, Kamu İhale Genel Tebliğ ve Hizmet İşleri Genel Şartnamesinin ilgili maddeleri ile 4857 sayılı İş Kanunu maddeleri incelendiğinde, İdarelerce işçilere ilk iki (2) günün rapor parasını hakedişten kesinti yapmayarak ödenebilmesi mümkün görülmektedir.

Konuyla ilgili Sayıştay 4. Dairesinin 123 Karar No.lu 26.01.2016 tarihli kararında,

[Kararın tam metnini görüntülemek için buraya tıklayınız](#)

SAYIŞTAY 4. DAİRE KARARI

Karar No: 123

İlam No: 121

Tutanak Tarihi: 26.01.2016

(...) İdare sözleşme ve eklerindeki şartlara uygun sayıda kişinin çalıştırılmasını temin ve takip etmekten mükelleftir. İdare söz konusu hizmet alımı işleri ile ilgili konularda sadece sözleşme imzaladığı yüklenici ile muhataptır. Zira işçilerle hiçbir sözleşme ilişkisi bulunmamaktadır. Dolayısıyla rapor alan bir işçinin raporunun takibi, yerine işçi getirilip sözleşme konusu işin yürütülmesi, raporu biten işçinin tekrar işe iadesi, bu işçiye raporlu olduğu süre ile ilgili olarak İş Mevzuatına uygun ödeme yapılması, söz konusu 2 günlük sürede bir mağduriyet oluşuyorsa bunun giderilmesi tamamen yüklenicinin sorumluluğunda bulunmaktadır.

(...)

Diğer taraftan, sorumluların savunmalarında da belirttiği üzere, 4857 sayılı İş Kanununun 46'ncı maddesine göre hafta tatili ücretinin hesabında, 55'inci maddesine göre yıllık izin hakkının hesabında çalışılmış gibi sayılan raporlu günlerin, iş göremezlik ödeneği kapsamı dışında kalan iki günlük kısmı için işveren tarafından ödeme yapılacağına dair hiçbir yerde hüküm yok iken, bugünler için işçiye tam ödeme yapılmasını teminen yükleniciye ödeme yapmak, alınmayan hizmetin bedelinin ödenmesi ve sonuç olarak kamu zararına sebebiyet verilmesi anlamına gelecektir.

(...)

Yukarıda anılan mevzuat hükümleri ile yapılan açıklamalar uyarınca; ..... Bölge Müdürlüğünce ihalesi gerçekleştirilen personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı işlerinde raporlu olmaları nedeni ile hizmet ifa etmeyen işçiler için yükleniciye, gün başına fiyat farkı dahil yüklenicinin teklif ettiği işçilik maliyeti üzerinden hakedişte kesinti yapmamak suretiyle; yol, yemek ve iş riski bedeli hariç tam ödemede bulunulması sonucu oluşan ..... TL kamu zararının ödettirilmesine...

Sayıştay 4. Dairesi verdiği kararda, rapor alan işçinin yerine Yüklenici tarafından başka bir işçi çalıştırılması suretiyle işin devamlılığının sağlanabileceği aksi halde raporlu olunan tüm günler için hakedişten kesinti yapılması gerektiği, SGK tarafından karşılanmayan ilk iki (2) günün rapor ücretinin, hakedişten kesilmemesinin kamu zararına sebebiyet vereceği belirtilmiştir.